

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ХІМІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ
Кафедра екології та охорони навколишнього середовища**

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ІНІХЕ

Василь ЛЕНДЄЛ

«26»

06

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Освітня програма	Екологія та охорона навколишнього середовища
Статус парктики	обов'язкова (ОК 12)
Мова навчання	Українська

Ужгород 2023

Робоча програма практики «**Переддипломна практика**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **10 Природничі науки** спеціальності **101 Екологія** освітня програма **Екологія та охорона навколишнього середовища**.

Розробник: Сухарев С.М., професор, доктор хімічних наук, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **Екології та охорони навколишнього середовища**

протокол № 12 від «22» червня 2023 р.

Завідувач кафедри Сергій СУХАРЕВ

Схвалено науково-методичною комісією ННІХЕ

протокол № 10 від «26» 06 2023 р.

Голова науково-методичної комісії Михайло СЛИВКА

© Сухарев С.М., 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	II-й	-
Вид підсумкового контролю: <i>Диференційний залік</i>	Семестр:	
	3-й	-
	Індивідуальна робота:	
	60	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	30	-

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою практики «**Переддипломна практика**» є поглиблення, закріплення та застосування набутих знань у студентів-магістрів, одержання навичок практичної роботи, яка спрямована на оцінку актуальності та практичної значимості.

Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних умінь і навичок відповідно до освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 101 «Екологія».

Завдання переддипломної практики:

- обґрунтування вибору теми кваліфікаційної роботи магістра, її актуальності, наукової новизни та практичної значимості;

- систематизація літературних даних, в т.ч. з використанням наукових журналів, які індексуються в міжнародних базах Scopus та Web of Science, щодо проблеми, яка розглядається в кваліфікаційній роботі;

- вивчення предметної області та збирання фактичного матеріалу, на основі якого буде виконуватися майбутня кваліфікаційна робота;

- апробація обладнання та процедур, які будуть використані в процесі виконання кваліфікаційної роботи;

- проведення попередніх досліджень, в т.ч. теоретичних узагальнень, моделювання, тощо за темою кваліфікаційної роботи магістра.

- набути навичок самостійної професійної роботи в середовищі трудового колективу.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

- ЗК 4. Здатність розробляти та управляти проектами.

- ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

- ЗК 9. Здатність до системного творчого мислення, наполегливість у досягненні мети професійної та науково-дослідницької діяльності, гнучкість мислення.

- ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, застосовувати здобуті фундаментальні знання при розробці нових наукових методик в новітніх промислових технологіях, зразках нової техніки і апаратури.

- ЗК 11. Навички роботи в комп'ютерних мережах, використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та програмних засобів для обробки екологічних даних.

- ЗК 12. Здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою, до презентації власних і колективних результатів професійної та науково-дослідної діяльності.

Фахові компетентності (ФК):

- ФК 1. Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

- ФК2. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.

- ФК 3. Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності.

- ФК 4. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.

- ФК 10. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину.

- ФК 12. Здатність приймати ефективні рішення у сфері цивільного захисту з урахуванням особливостей професійної діяльності, а також у разі виникнення надзвичайних ситуацій (аварій, катастроф).

- ФК 13. Здатність застосовувати знання технологій, економічних та регуляторних інструментів для охорони і відновлення довкілля та природних ресурсів.

- ФК 15. Здатність володіти навичками роботи з комп'ютером на рівні користувача, використовувати інформаційні технології для рішення експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Передумовами практики «**Переддипломна практика**» опанування наступних складових освітньої програми (ОП):

- ОК 3 Охорона праці в галузі.
- ОК 4 Методологія та організація наукових досліджень.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Екологія та охорона навколишнього середовища**», проходження практики повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати новітні методи та інструментальні засоби екологічних досліджень, у тому числі методи та засоби математичного і геоінформаційного моделювання.	ПРН 6
Уміти спілкуватися іноземною мовою в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності.	ПРН 7
Уміти використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля.	ПРН 11
Уміти оцінювати ландшафтне і біологічне різноманіття та аналізувати наслідки антропогенного впливу на природні середовища.	ПРН 12
Уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля.	ПРН 13
Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.	ПРН 14
Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.	ПРН 15
Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов.	ПРН 16
Критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття з різних предметних галузей для вирішення практичних задач і проблем екології.	ПРН 17
Уміти використовувати знання про механізми антропогенних впливів на екосистеми для прийняття рішень щодо їх мінімізації.	ПРН 21
Використовувати знання та практичні навички застосування засобів захисту довкілля для мінімізації негативного впливу техногенної діяльності.	ПРН 23
Використовувати методи розрахунку екологічного ризику для оцінювання рівня техногенного впливу на стан довкілля.	ПРН 24
Вміти демонструвати знання та розуміння основного комплексу знань за навчальною програмою. Рівень знань цих основ повинен бути необхідним для роботи в традиційних сферах застосування, щоб виконувати дослідження на сучасному етапі науки.	ПРН 25

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після практики **«Переддипломна практика»**:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вмісти вибрати ефективні інструментальні засоби екологічних досліджень, які дозволять досягти поставленої мети.	ПРН 6
Набуття навиків спілкування іноземною мовою в науковому та виробничому середовищі.	ПРН 7
Уміти ефективно використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, визначати достовірність інформації.	ПРН 11
Набути практичних навиків оцінки ландшафтного і біологічного різноманіття, а також аналізу наслідків антропогенного впливу на довкілля.	ПРН 12
Уміти давати потенційну та реальну оцінку вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на стан довкілля.	ПРН 13
Набути досвіду застосування нових підходів для вироблення стратегії прийняття рішень.	ПРН 14
Уміти оцінювати екологічні ризики.	ПРН 15
Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов.	ПРН 16
Давати оцінку теорії, принципам, методам і поняттям з різних предметних галузей для вирішення практичних задач і проблем екології.	ПРН 17
Вмісти застосовувати набуті знання для мінімізації антропогенних впливів на окремі екосистеми та біосферу в цілому.	ПРН 21
Уміти використовувати знання та практичні навички щодо застосування засобів захисту довкілля.	ПРН 23
Володіти методами розрахунку екологічного ризику.	ПРН 24
Уміти демонструвати знання в галузі діяльності на сучасному науковому рівні.	ПРН 25

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

Основною базою **«Переддипломної практики»** є кафедра екології та охорони навколишнього середовища навчально-наукового інституту хімії та екології ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

До баз практики ставляться такі вимоги:

- наявність атестованих робочих місць для виконання поставлених завдань практики;
- відповідність установи (базы практики) поставленим цілям практики;
- наявність технічних засобів проведення досліджень, які передбачені завданнями практики;
- висококваліфікований персонал, який може виступати керівником практики від установи (підприємства);
- доступ до інформаційних ресурсів.

Здобувачі мають можливість самостійно і завчасно пропонувати місце проходження переддипломної практики за умови підписання короткострокового договору між університетом і відповідною установою.

Закріплення здобувачів за базами практики та призначення керівника від кафедри оформляється відповідним наказом ректора.

Навчально-науковий інститут хімії та екології наразі має підписані довгострокові договори співпраці з наступними підприємствами, що можуть стати базами практики під час проходження переддипломної практики:

1. Державна екологічна інспекція в Закарпатській області;
2. Басейнове управління водних ресурсів річки Тиса;
3. Ужгородська прикордонна державна контрольно-токсикологічна лабораторія.
4. Товариство з обмеженою відповідальністю «Лабораторія інноваційних технологій активованих водних розчинів та біоцидних продуктів».

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ «ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ»

Індивідуальні науково-практичне завдання для проходження переддипломної практики одержує кожний здобувач, в залежності від теми кваліфікаційної роботи магістра. Матеріали, отримані студентами під час його виконання, використовуються для написання кваліфікаційної роботи за узгодженням із випусковою кафедрою. Індивідуальні завдання керівник практики від кафедри погоджує з науковим керівником дипломної роботи магістра.

Індивідуальні завдання зазначаються у щоденнику практики з відповідним календарним планом. Під час виконання індивідуальних завдань студент веде робочий журнал та робить окремі записи в щоденник практики.

7. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ «ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ»

№ з/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання (кількість днів)
1	Інструктаж з ТБ і ОП при проходженні практики. Одержання індивідуального завдання. Прибуття на базу практики	1
2	Ознайомлення з базою практики. Робота в структурному підрозділі та виконання завдань від бази практики	2
3	Виконання індивідуального завдання практики	5
4	Оформлення звіту про практику	2
	Загальна тривалість практики	10

8. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Керівник переддипломної практики від кафедри призначається відповідним наказом ректора, від підприємства (у разі, якщо практика проходить за межами кафедри екології та охорони навколишнього середовища) – наказом по установі.

Обов'язки керівника практики від університету (кафедри):

- контролює отримання студентами всіх необхідних документів (направлення, програма, щоденник), видає студентам індивідуальні завдання, інформує студентів про місце знаходження практики та порядок оформлення документів;

- за необхідності сприяє вирішенню побутових проблем студентів на практиці;

- організаційно забезпечує проходження студентами практики у відповідності до програми;

- забезпечує контроль за виконанням студентами програми та календарного графіку проходження практики, виконання індивідуальних завдань;

- організує за можливості разом з керівником практики від підприємства (у разі, якщо практика проходить за межами кафедри екології та охорони навколишнього середовища) ознайомчі лекції для студентів з економіки, технології та управління виробництвом, охорони праці, засобами захисту навколишнього середовища та інших із залученням провідних спеціалістів підприємства;

- здійснює контроль за забезпеченням підприємством належних умов праці та побуту студентів, контролює проведення зі студентами обов'язкових інструктажів з охорони праці й техніки безпеки;

- контролює виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку;

- бере участь у роботі комісії з приймання заліку з практики;

- інформує завідувача кафедри про стан проходження студентами практики, подає пропозиції щодо її удосконалення.

Обов'язки керівника практики від підприємства (у разі, якщо практика проходить за межами кафедри екології та охорони навколишнього середовища):

- організує проходження практики студентів у відповідності до програми практики;
- організує проведення інструктажу з правил техніки безпеки, разом з керівником практики від університету (кафедри) складає календарний графік проходження практики;
- знайомить студентів з організаційною структурою підприємства, основними завданнями підприємства та обраного структурного підрозділу, організацією праці на робочих місцях, з посадовими інструкціями фахівців, з основними етапами виробництва, контролю та управління, станом комп'ютеризації та інформатизації підприємства тощо;
- сприяє користуванню студентами науково-технічною бібліотекою підприємства (організації), звітною та нормативною документацією;
- здійснює контроль за виконанням студентами календарного графіка проходження практики, консулює їх з виробничих питань;
- надає допомогу у доборі необхідних матеріалів для виконання магістерських робіт;
- контролює ведення щоденників, підготовку звітів студентів, перевіряє та оцінює їх, складає виробничі характеристики на практикантів.

Обов'язки практиканта:

- своєчасно прибути на базу практики;
- повністю виконувати календарний графік і завдання, передбачені програмою практики;
- виконувати діючі в університеті (та на підприємстві) правила внутрішнього трудового розпорядку;
- вивчити та суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки й виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу та її результати;
- вести щоденник відповідно до вимог;
- вчасно підготувати звіт про практику та скласти залік.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Загальні вимоги до оформлення звіту

Результати проходження переддипломної практики студент оформляє як письмовий звіт. Він повинен мати чітку побудову, визначену індивідуальним завданням, логічну послідовність, переконливу аргументацію, доказовість висновків і обґрунтованість рекомендації.

Загальний обсяг звіту - до 30 сторінок (до загального обсягу звіту не входить список використаної літератури та додатки). При підготовці тексту звіту необхідно дотримуватися наукового стилю викладення матеріалу.

Структура звіту:

- постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями; аналіз публікацій і досліджень в яких започатковано розв'язання даної проблеми, її сучасний стан; виділення раніше невіршених частин загальної проблеми, яким присвячується стаття; формулювання постановки завдання та мети дослідження;
- виклад основних матеріалів дослідження та обґрунтуванням отриманих результатів;
- висновки і перспективи подальших досліджень.

Текст має бути набраний на комп'ютері державною мовою на одному боці стандартного аркушу А4, Times New Roman, 14 pt (одноколонний режим). Поля на кожній сторінці мають бути такі: ліворуч – 25 мм, праворуч – 10 мм, згори і знизу - по 20 мм. Міжрядковий інтервал- 1,5. Нумерація сторінок (вверху по центру) – наскрізна: перша сторінка-титульний аркуш, на якому номер сторінки не ставиться.

Вимоги до оформлення рисунків, таблиць, переліку використаних джерел тощо, наведені за посиланням:

<http://visnyk-khim.uzhnu.edu.ua/index.php/2414-0260/about/submissions#authorGuidelines>.

Порядок допуску звіту до захисту практики

До захисту практики допускається студент, який повністю виконав програму практики, належним оформив звіт про проходження практики та щоденник практики.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Диференційний залік з практики приймається у формі звітної конференції комісією викладачів кафедри.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно якої максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту та переводиться в оцінку за схемою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для диференційного заліку
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання:

Оцінка *відмінно* (**A**) виставляється, якщо студент повністю виконав програму практики; звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики; основні положення звіту глибоко обґрунтовані та логічні; звіт має якісне оформлення; під час захисту звіту студент аргументовано доводить набуття ним практичних навичок, передбачених програмою практики.

Оцінка *добре* (**B**) виставляється студенту, який повністю виконав програму практики; звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики; основні положення звіту достатньо обґрунтовані; незначне порушення послідовності; прийнятне зовнішнє оформлення; захист звіту дозволяє виявити наявність необхідних практичних умінь, передбачених програмою практики.

Оцінка *добре* (**C**) виставляється студенту, який повністю виконав програму практики; звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики, але має незначні недоліки; основні положення звіту обґрунтовані; задовільне зовнішнє оформлення звіту; захист звіту дозволяє виявити наявність практичних умінь, передбачених програмою практики; незначні недоліки, які при цьому спостерігаються, студент виправляє сам.

Оцінка *задовільно* (**D**) виставляється, коли студент повністю виконав програму практики; звіт відповідає вимогам програми, але має недоліки за структурою і змістом; основні положення звіту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності; задовільна якість оформлення звіту; захист звіту з незначними недоліками, які студент усуває з допомогою викладача.

Оцінка *задовільно* (**E**) виставляється, коли студент повністю виконав програму практики; звіт має недоліки за структурою і змістом; основні положення звіту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності; якість зовнішнього оформлення звіту задовільна; захист звіту не дозволяє в повній мірі виявити практичні навички, передбачені програмою практики.

Оцінка *незадовільно (FX)* виставляється студенту, який виконав більше 50% програми практики; звіт відповідає вимогам програми практики, але має значні неточності за структурою і змістом; основні положення звіту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності; якість зовнішнього оформлення звіту задовільна; захист звіту показує, що студент не набув достатніх практичних навичок, передбачених програмою практики.

Оцінка *незадовільно (F)* виставляється студенту, який виконав менше 50% програми практики та представив звіт незадовільного змісту та якості оформлення; захист звіту показує відсутність практичних навичок, передбачених програмою практики.

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів

№ з/п	Вид роботи	Бали
1	Вчасне проходження інструктажу з ТБ та ОП, отримання документів	5
2	Якість виконання індивідуального завдання	25
3	Підготовка та оформлення звіту	30
4	Ведення та оформлення щоденника практики	5
5	Своєчасне подання звітної документації на кафедрі	5
6	Захист практики	30
	Загальна сума:	100

11. РЕКОМЕНДАВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Методичне забезпечення дисципліни:

ПОЛОЖЕННЯ про практику студентів Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» Уведено в дію наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 388/01-17 від 24.02.2017 року [Електронний ресурс]. - URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/11775.www.uzlmu.edu.ua>infocentre>get>

Основна

1. Освітньо-професійна програма «Екологія, охорона навколишнього середовища» за спеціальністю 101 «Екологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Затверджено Вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол №3 від 31.03.2022 р. – 15 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/47472>
2. ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. – К: ДП «НДНЦ», 2016.
3. ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). - Київ. «Мінекономрозвитку України» 2014.
4. ДСТУ 7093:2009. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами. – К: Держстандарт України.

Допоміжна

1. Хоменко О.М., Коновал В.М. Теорія планування експерименту. Навчальний посібник. – Черкаси: Видавництво Інтроліга ТОВ, 2019 р. – 128 с.
2. Чмиленко Ф.О., Жук Л.П. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» - Дніпро: РВВ ДНУ, 2014. - 48 с.
3. Данильян О.Г. Методологія наукових досліджень підручник / О.Г. Данильян, О. Дзьобань. – Харків: Право, 2019. – 368 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

- Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України URL: <https://menr.gov.ua/timeline/?t=571&th=0&m=0&g=571&from=&till>
- Геоінформаційна система "Відкрите довкілля" - "Вода". Електронний ресурс. URL: <http://openenvironment.org.ua/index.htm>
- Державне агентство водних ресурсів України. Web-сайт: <https://www.davr.gov.ua/>

**Результати перегляду
робочої програми практики**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)